

Het einde der tijden in 1534 (en in 2026)

Door vuur zal de aarde worden verwoest en dan zal het Koninkrijk der Hemelen aanbreken. In de theologie wordt het met een moeilijk woord 'apocalyptiek' genoemd, een woord dat we misschien kennen uit de film *Apocalyps Now* (1979). In die film wordt het einde der tijde niet *aangekondigd*, maar *beleefd* in de gruwelijke omstandigheden van de Vietnam oorlog. Een anti-oorlogsfilm is het.

Het verwachten van het einde der tijden is soms ook actief aan oorlog verbonden. Als de aarde door vuur zal worden verwoest, en als dat de wil van God is, dan zou je God een handje kunnen helpen door het vuurtje alvast op te stoken. In de jaren '80 van de vorige eeuw was er in America een lobbygroep die om deze reden groot voorstander van kernwapens was. Niet om de Russen af te schrikken, maar om brandstof te verzamelen voor het einde der tijden.

Ook in de tijd van de Reformatie is er een berucht voorbeeld van gewelddadige 'hulp' aan het einde der tijden. In 1534 wist een groep wederdopers de macht in de oude bisschopsstad Münster te grijpen. Het waren radicale protestanten, deels van Calvinistische en deels van Zwingliaanse snit, die alvast een voorschot op het koninkrijk van God wilden nemen en in Münster het Nieuw Jeruzalem uitriepen. De verdreven bisschop belegerde de stad om zijn positie terug te winnen en de oorspronkelijke leider Jan Mattheijs sneuvelde al snel in de strijd. Mattheijs meende dat hij de tweede Gideon was, en deed met een 'Gideonsbende' van 30 man een uitval om de troepen van de bisschop te verslaan. Anders dan hij geprofeteerd had werd het oordeel van God niet in zijn voordeel voltrokken want de bisschoppelijke troepen waren snel klaar met de aanvallers. Mattheijs werd opgevolgd door Jan van Leiden, inderdaad van het spreekwoord. Met gladdere taal vormde hij Münster om tot het 'Koninkrijk Sion,' en benoemde zichzelf tot koning.

Een waar schrikbewind brak aan. Boeken werden verbrand, geld werd afgeschaft, protest werd met geweld de kop in gedrukt en gemeenschap van goederen werd ingesteld. Net als polygamie, 'veelwijverij,' waarbij de koning als de nieuwe David er een harem van 17 vrouwen op na hield. Uiteindelijk zou de bisschop in 1535 de stad weten te heroveren, waarbij hij hulp kreeg van protestantse troepen die zich niet in het doperse geweld konden herkennen. De leiders van de opstand werden gevangengenomen en als 'circusberen' in kooien door de omliggende landen gevoerd. Na marteling en terechtstelling werden hun lichamen in dezelfde kooien aan de kerktoren in Münster gehangen. De kooien (nou ja: replica's) hangen er nog steeds.

De doperse beweging had oorspronkelijk pacifistische trekken, en zou na Münster volstrekt gewelddoos worden hervormd. Centrale figuur hierbij was de friese predikant Menno Simons die de dopersen omvormde tot doopsgezinden; ook wel Mennonieten genoemd. De richting bestaat natuurlijk nog altijd en kent in Noord-Amerika varianten als de Amish.

Het kan vreemd lijken dat zo'n vreedzame club tot een geweldsorgie als in Münster kon komen. De reden dat het zo uit de hand kon lopen is vast het idee dat het oude voorbij moet gaan om plaats te maken voor het nieuwe. Als dat zo is, dan moet de oude samenleving dus plaatsmaken voor het nieuwe en dan gelden de regels van de oude wereld niet

meer. Inclusief de regels van recht, fatsoen en moraal. Münster is een voorbeeld waarom we dat recht maar liever niet in eigen hand moeten nemen, en het einde der tijden aan God moeten overlaten.

Dat is een boodschap die in onze tijd helaas actueel is. Ook in onze tijd zijn er belangrijke politieke groeperingen die er apocalyptische gedachten op na houden. Het griezelige is, dat vertegenwoordigers van die groeperingen direct aan de knoppen van de internationale politiek zitten.

En ook de oorlog in het Midden-Oosten met dit soort sentimenten wordt gevoerd.

Ook die hedendaagse krachten hebben trekken van apocalyptische vernietigingswoede. Met verbazing kunnen we aanzien hoe ook vandaag belangrijke beslissers in de internationale politiek lak hebben aan alle regels die een democratisch bestel zou moeten koesteren. Liegen, bedriegen, openlijke corruptie, machtsmisbruik, intimidatie, ophitsing en ja, ook seksuele uitwassen en uitspattingen, zijn aan de orde van de dag. Hoe kan dat zo'n vlucht hebben genomen? Misschien wel juist om die apocalyptische achtergrond van dit denken. Als het oude allemaal weg moet, dan hoeven we ons ook niet meer te houden aan regels van recht, fatsoen en moraal.

Voor mij hoeven de leiders van deze beweging niet als circusedieren te worden tentoongesteld. En of ze in kooien aan de één of andere tower moeten worden gehangen, is misschien ook wat al te wraakzuchtig. Maar ik zal er geen traan om laten als deze 'Jantje van Leidens' onttroond zullen worden.

Ds Wouter Slob

Toren van de Lambertuskirche in Münster

Zondag 21 juni

Bartholomeüskerk	10.00 uur	ds Hetty de Reus
Ontmoetingskerk	09.30 uur	ds Janneke Ruijs
Stevenskerk	10.00 uur	Joost Koopmans OSA
Ev. Lutherse Gem.	10.00 uur	dr. Theo v. Willigenburg
Studentenkerk	11.00 uur	Lieke Noortman

Collecte voor: 1. Huis van Compassie
2. PGN: onderhoud gebouwen

Zondag 28 juni

Maranathakerk	09.30 uur	ds Wouter Slob
Stevenskerk	10.00 uur	ds Richart Huijzer

Collecte voor: 1. Kerk in Actie: Bolivia
2. PGN

Zondag 5 juli

Ontmoetingskerk	10.30 uur	Ontmoetingsviering ds Wouter Slob / pastor Els Geelen
Stevenskerk	10.00 uur	Lauden
Ev. Lutherse Gem.	10.00 uur	diaken Theo van Driel
Studentenkerk	11.00 uur	pastores Nicole Schubert en Jolinde Lucas

Collecte voor: 1. Jongeren weer naar school in Kenia
2. PGN

Zondag 12 juli

Maranathakerk	09.30 uur	ds Peter van der Vange
Stevenskerk	10.00 uur	ds Henk Gols

Collecte voor: 1. Pioniersplekken in Nederland
2. PGN

Zondag 19 juli

Ontmoetingskerk	10.30 uur	ds Wouter Slob
Stevenskerk	10.00 uur	Joris Vercammen

Collecte voor: 1. SchuldHulpMaatje
2. PGN: onderhoud gebouwen

Zondag 26 juli

Maranathakerk	09.30 uur	ds Wouter Slob (HA)
Stevenskerk	10.00 uur	Joost Koopmans

Collecte voor: 1. Marikenhuis
2. PGN

Kerkdiensten**Zondag 2 augustus**

Ontmoetingskerk	10.30 uur	mw. Leslie Schneider
Stevenskerk	10.00 uur	Lauden
Ev. Lutherse Gem.	10.00 uur	gemeenteleden

Collecte voor: 1. The Other Kid
2. PGN

Zondag 9 augustus

Maranathakerk	09.30 uur	ds J. ter Avest
Stevenskerk	10.00 uur	Trees Versteegen

Collecte voor: 1. Stichting Straatmensen
2. PGN

Zondag 16 augustus

Ontmoetingskerk	10.30 uur	ds Hetty de Reus
Stevenskerk	10.00 uur	ds Eva Martens
Ev. Lutherse Gem.	10.00 uur	gemeenteleden
Bartholomeüskerk	19.30 uur	zomeravondzangdienst

Collecte voor: 1. Perplex, studentencafé in Nijmegen
2. PGN: onderhoud gebouwen

Zondag 23 augustus

Maranathakerk	09.30 uur	ds Henk Gols
Stevenskerk	10.00 uur	ds Richart Huijzer

Collecte voor: 1. Protestantse Vrouwendienst (PVD)
2. PGN

Zondag 30 augustus

Ontmoetingskerk	10.30 uur	ds Dick Kruyt
Stevenskerk	10.00 uur	Jan van Hooydonk

Collecte voor: 1. Pastoraat in Nederland
2. PGN

Zondag 6 september

Ontmoetingskerk	10.30 uur	Ontmoetingsviering (HA) ds Wouter Slob, pastor Joska v/dr Meer en werkgr. Pastoraat
Stevenskerk	10.00 uur	Lauden
Ev. Lutherse Gem.	10.00 uur	diaken Theo van Driel
Studentenkerk	11.00 uur	startviering

Collecte voor: 1. Stichting Gast
2. PGN

**Geef vandaag voor
de kerk van morgen**

Over verzoening (4)

Woensdag (27 mei) zei de Israëlsche minister van Financiën Bezalel Smotrich dat voor elke Israëlsche soldaat die gewond raakt door een Hezbollah-drone, 'honderd gebouwen in de buitenwijken van Beiroet vernietigd

moeten worden'. (bericht in het ND van 30 mei)

Waar heb ik zoiets eerder gehoord? Dan moet ik terug naar mijn kinderjaren, toen mijn vader aan tafel uit de bijbel las: "Ik sloeg een man dood om mijn wonde, een knaap om mijn striem." De man die hier geciteerd werd heette Lamech en hij kreeg niet de sympathie van mijn vader, net zo min als van de auteur die het vertelt (die van Genesis 4: 23 – 25).

In een paar regels wordt getekend wat in het oude Oosten gangbaar was, wraak dat op zijn beurt weer gewroken werd, een kettingreactie van wraak op wraak, een niet te stuiten bloedbad. Eer is geen natuurlijke afsluiting van deze spiraal van geweld.

Israël kende het ritueel van de Grote Verzoendag, waarbij twee bokken symbolisch beladen werden met de zonden van het volk.

Van die twee bokken werd er een geofferd en de andere werd de woestijn in gestuurd, wildernis en leegte, en tegelijk oord van de wording, plek van doorgang naar het beloofde land.

Het ritueel wordt beschreven in Leviticus 16. Ik lees het met een huiver, maar dat komt ook omdat ik me steeds nadrukkelijker realiseer dat ik niet veel begrijp van de spiritualiteit van de offerdienst. Maar duidelijk is dat wraak wordt omgebogen tot schuldbekentenis, berouw en verzoening.

Verzoening met God, ook niet niks, maar het gaat om verzoening tussen mensen, nieuwe mogelijkheden. Een dam opgeworpen tegen het diep gewortelde instinct van de wraak. Leviticus 19: 18 koppelt ze aan elkaar. In één adem hoor je: neem geen wraak en koester geen wrok tegen je volksgenoten, en: heb je naaste lief als jezelf. (We vergeten gemakkelijker dat Jezus die quote niet zelf bedacht heeft, maar simpelweg citeerde uit het Oude Testament).

Het ritueel van de Grote Verzoendag is zo vormgegeven dat een afschuifmechanisme geen voet aan de grond krijgt. Mensen leren eigen verantwoordelijkheid te aanvaarden. "Degenen die verantwoordelijkheid aanvaarden, veranderen de wereld omdat ze hebben geleerd zich zelf te veranderen." lees ik bij Jonathan Sachs, Leviticus, boek van het heilige, pag. 238.

Jan Waagmeester

dinsdag	16 juni	Matteüs 10:16-33	zaterdag	25 juli	Ezechiël 7:1-9
woensdag	17 juni	Matteüs 10:34–11:1	zondag	26 juli	Ezechiël 7:10-27
donderdag	18 juni	Psalm 37:1-24	maandag	27 juli	Psalm 48
vrijdag	19 juni	Psalm 37:25-40	dinsdag	28 juli	Romeinen 9:1-18
zaterdag	20 juni	1 Samuël 21:2-10	woensdag	29 juli	Romeinen 9:19-29
zondag	21 juni	1 Samuël 21:11–22:5	donderdag	30 juli	Romeinen 9:30–10:13
maandag	22 juni	1 Samuël 22:6-23	vrijdag	31 juli	Romeinen 10:14-21
dinsdag	23 juni	Psalm 34	zaterdag	1 augustus	Matteüs 14:1-12
woensdag	24 juni	Matteüs 11:2-15	zondag	2 augustus	Matteüs 14:13-21
donderdag	25 juni	Matteüs 11:16-30	maandag	3 augustus	Matteüs 14:22-36
vrijdag	26 juni	Matteüs 12:1-21	dinsdag	4 augustus	Matteüs 15:1-9
zaterdag	27 juni	1 Samuël 23:1-13	woensdag	5 augustus	Matteüs 15:10-20
zondag	28 juni	1 Samuël 23:14-28	donderdag	6 augustus	1 Samuël 26:1-12
maandag	29 juni	1 Samuël 24:1-23	vrijdag	7 augustus	1 Samuël 26:13-25
dinsdag	30 juni	Psalm 57	zaterdag	8 augustus	1 Samuël 27:1–28:2
woensdag	1 juli	Ezechiël 1:1-14	zondag	9 augustus	1 Samuël 28:3-25
donderdag	2 juli	Ezechiël 1:15-28a	maandag	10 augustus	Psalm 53
vrijdag	3 juli	Ezechiël 1:28b–3:3	dinsdag	11 augustus	Ezechiël 8:1-12
zaterdag	4 juli	Ezechiël 3:4-15	woensdag	12 augustus	Ezechiël 8:13-18
zondag	5 juli	Ezechiël 3:16-27	donderdag	13 augustus	Ezechiël 9:1-11
maandag	6 juli	Ezechiël 4:1-8	vrijdag	14 augustus	Ezechiël 10:1-8
dinsdag	7 juli	Ezechiël 4:9-17	zaterdag	15 augustus	Ezechiël 10:9-22
woensdag	8 juli	Psalm 79	zondag	16 augustus	Matteüs 15:21-28
donderdag	9 juli	Matteüs 12:22-37	maandag	17 augustus	Matteüs 15:29-39
vrijdag	10 juli	Matteüs 12:38-50	dinsdag	18 augustus	Matteüs 16:1-12
zaterdag	11 juli	Matteüs 13:1-12	woensdag	19 augustus	Matteüs 16:13-28
zondag	12 juli	Matteüs 13:13-23	donderdag	20 augustus	Matteüs 17:1-13
maandag	13 juli	Matteüs 13:24-35	vrijdag	21 augustus	Romeinen 11:1-12
dinsdag	14 juli	Matteüs 13:36-46	zaterdag	22 augustus	Romeinen 11:13-24
woensdag	15 juli	Matteüs 13:47-58	zondag	23 augustus	Romeinen 11:25-36
donderdag	16 juli	Psalm 84	maandag	24 augustus	1 Samuël 29:1-11
vrijdag	17 juli	1 Samuël 25:1-19	dinsdag	25 augustus	1 Samuël 30:1-15
zaterdag	18 juli	1 Samuël 25:20-35	woensdag	26 augustus	1 Samuël 30:16-31
zondag	19 juli	1 Samuël 25:36-44	donderdag	27 augustus	1 Samuël 31:1-13
maandag	20 juli	Psalm 11	vrijdag	28 augustus	Ezechiël 11:1-13
dinsdag	21 juli	Ezechiël 5:1-10	zaterdag	29 augustus	Ezechiël 11:14-25
woensdag	22 juli	Ezechiël 5:11-17	zondag	30 augustus	Ezechiël 12:1-7
donderdag	23 juli	Ezechiël 6:1-10	maandag	31 augustus	Ezechiël 12:8-20
vrijdag	24 juli	Ezechiël 6:11-14	dinsdag	1 september	Ezechiël 12:21-28

Blik op de Kerkenraad (75)

Na de 'Werkgroependag' in maart kwam op 22 april de Kleine Kerkenraad bijeen, gevolgd op 21 mei door de (grote) Kerkenraad.

De Kleine Kerkenraad

De vergadering van de KKR startte met een uitgebreide gedachtewisseling over communicatie naar binnen en buiten onze kerkgemeente (wijkbladen, De Brug, De Rozet, etc.). De werkgroep Communicatie stond deze keer in de schijnwerpers. Er functioneren al mooie communicatiemiddelen, zoals de website, de kerk-app, het Zondagsnieuws en Over & Weer. Maar kunnen we nu tevreden achteroverleunen? De KKR benadrukte de wens van de werkgroep Communicatie om te proberen de uiteenlopende activiteiten van de thematische werkgroepen en zeker ook de activiteiten die vallen onder vorming en toerusting systematisch op te gaan nemen in de agenda van website en kerk-app. Dit gebeurt nu nog niet structureel, waardoor zaken niet altijd voor iedereen bekend zijn. Zo ook zouden de kerkdiensten over een langere periode bij raadpleging van website en kerk-app vrij snel in te zien moeten zijn. De KKR is van mening dat activiteiten en vieringen die voor een breder 'publiek' interessant zouden kunnen zijn meer naar buiten toe gecommuniceerd moeten worden (wijkbladen, De Brug, etc.).

Een niet zo'n simpel onderwerp is publiciteit via sociale media, met als oogmerk jongere mensen te interesseren voor wat onze kerkgemeente is en doet. Probleem is hier dat er momenteel binnen de werkgroep Communicatie niet de hiervoor vereiste kennis en menskracht aanwezig is. Er moet binnen de gemeente rondgekeken worden of er een jonger gemeentelid is die hier zijn of haar tanden in wil zetten.

Verder stond de vergadering langer stil bij drie belangrijke documenten van de Diaconie: de nieuwe Beleidsnota 2026-2036, het inhoudelijk jaarverslag 2025 en het beleggingsstatuut. Na een constructieve bespreking konden deze documenten worden vastgesteld.

Weetje: deze documenten zijn in te zien bij het Diaconaal bureau (tijdens de openingsuren) of kunnen digitaal worden opgevraagd via: diaconie@pkn-nijmegen.nl

De (grote) Kerkenraad

Een maand later (21/05) vergaderde de (grote) Kerkenraad. Belangrijkste punten waren hier de jaarrekeningen 2025 van zowel de PGN als van de Diaconie. Na uitvoerige bespreking en beantwoording van informatieve vragen konden deze stukken 'onder voorwaarde' worden vastgesteld. De gestelde 'voorwaarde' behelst concreet de op dat moment nog ontbrekende goedkeuring van de financiële controlecommissie. Een week later zou die pas plaatsvinden. Hier worden echter geen problemen verwacht.

De jaarrekening van de Diaconie laat voor 2025 een exploitatietekort zien van - 21.640 euro (er waren geen onttrekkingen aan bestemmingsreserves en – fondsen). Nagenoeg hetzelfde tekort was begroot. De jaarrekening over 2025 van de PGN laat een exploitatietekort zien van - 29.973 euro (rekening houdend met onttrekkingen aan bestemmingsreserves en – fondsen). Begroot was echter een tekort van - 80.073 euro.

Beide tekorten worden ten laste gebracht van de 'eigen' post Algemene reserve.

Weetje: de documenten liggen ter inzage bij het Kerkelijk Bureau of kunnen via mail worden opgevraagd:

- Diaconie: Roelf Groenhuis, diaconie@pkn-nijmegen.nl
- CvK: Yvonne Sans, cvk@pkn-nijmegen.nl

Informatie werd nog uitgewisseld over enkele plaatsgevonden hebbende overleggen door het Moderamen, zoals het overleg met de Stadskerk Nijmegen (voorheen OCP) en het gezamenlijk overleg met de PG Groesbeek en de PG Heumen.

Praktische werkafspraken over een aantal onderwerpen met wederzijds belang werden gemaakt, zo ook werkafspraken rondom vervanging van de pastores bij eventuele uitvaarten tijdens de vakantieperiode.

Op de valreep werd een begin gemaakt met behandeling van het inhoudelijk jaarverslag 2025 van de PGN. Die bespreking kon niet meer worden afgerond. Daarom zal dit document pas in juni door de Kleine Kerkenraad formeel kunnen worden vastgesteld. Daarna zal dit stuk opvraagbaar zijn.

U ziet het: halverwege het jaar liggen er altijd verschillende officiële jaarstukken ter vaststelling. Interessant en noodzakelijk, maar het kan misschien ook wat 'droog' overkomen...

Gerbrand Hoek, scriba

Cantorij van Ontmoetingskerk in Maranathakerk (17-5-2026)

Toelichting jaarrekening PGN 2025

De jaarrekening 2025 heeft een negatief resultaat, dat wordt gehaald uit onze reserve. Het resultaat is aanmerkelijk minder negatief dan begroot. Oorzaak voor de positieve afwijking zijn een aantal factoren:

- als gevolg van de ontwikkelingen op de financiële markten zijn de opbrengsten rente, dividenden en beleggingen hoger dan begroot;
- gebruik van gebouwen (Ontmoetingskerk en Maranathakerk) door derden heeft meer inkomsten gegenereerd;
- incidentele inkomsten uit giften en uit de Klaasmarkt.

In de bestuursperiode 2025 heeft interim-voorzitter Barend de Gooyert zijn taken overdragen aan Maikel Rubens. Het College is nog steeds beperkt in haar bezetting en daardoor moeten keuzes gemaakt worden wat opgepakt kan worden en wat helaas moet blijven liggen. De prioriteit is daarbij gegeven aan de financiële aangelegenheden als betalingen, facturatie, verzekeringen, onderhoud (contracten), afhandeling collectes en het opmaken van de begroting en de jaarrekening. Dit houdt ook in dat aan een aantal zaken minder of geen aandacht geschonken kan worden. De personele zorg (werkgeverschap) heeft wel de aandacht. Er wordt gekeken naar de breedte van de invulling van de kostenposten.

Gebouwenbeheer

In 2025 zijn stappen gezet in onderhoud en verbetering van de Maranathakerk. Doel is dat voor een bredere inzet als Huiskamer van de Wijk in de komende periode verdere stappen worden gezet. Het onderhoud en beheer van de Maranathakerk heeft een boost gekregen door inzet van Cornelis de Haan. Er zijn acties geweest om de (brand-) veiligheid van het pand te verbeteren en om veilig werken op een hoger niveau te brengen.

Het inzamelen van de gelden

Actie Kerkbalans is in 2025 niet vlekkeloos verlopen. Bij de inning van langjarige toezeggingen zijn hiaten ontstaan. Aan betrokkenen is gevraagd om gemiste betalingen in 2026 in te lopen.

In 2025 heeft de kerkenraad ingestemd met uitbreiding van collectemogelijkheden via de kerk-app (Donkey Mobile). Uitkomsten van deze verbetering worden in 2026 verwacht.

Beleggingen

Opnieuw is in 2025 de beurswaarde weer wat hersteld. Er zijn in 2025 concepten gewisseld voor aanpassing van de beleggingen en een beleggingsstatuut. Gezien de (beperkte) omvang van de beleggingen is een beleggingsstatuut (anders dan voor het CvD) niet verplicht. Er is aanleiding om verder te kijken naar mogelijkheden voor inkomsten, vooral voor mensen die aan de kerk willen nalaten.

Bestemmingsreserves en –fondsen

Uit de bestemmingsreserve worden 2 posten gehaald. Voor de kosten van het pastoraat onttrekken we tot 2031 ieder jaar €40.000,- uit de bestemmingsreserve pastoraat. Ook in 2025 hebben we een bedrag uit het Vermogen van de sectie Landwijk als gevolg van de uitbreiding van de uren pastoraat.

Voorzieningen

In 2025 zijn, conform de begroting, aan de voorzieningen groot onderhoud van de kerkgebouwen de dotaties gedaan op basis van de Meerjaren Onderhoudsplannen.

Voor groter onderhoud is ruim € 40.000 onttrokken aan de bestemmingsreserve onderhoud Maranathakerk. Toch worden nog niet alle plannen uitgevoerd. We wachten ten aanzien van mogelijke ontwikkelingen van het gebouwencomplex op uitkomsten van het beleidsproces dat loopt.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

Dit betreft betalingen die betrekking hebben op 2025, maar die ook nog effect hebben in 2026. Voor de subsidie van de gemeente voor aanpassingen van de entree van de Maranathakerk is ervoor gekozen deze post hier op te nemen. Het zou bij het resultaat voor 2025 geteld kunnen worden, maar we weten dat de uitgaven in 2026 gedaan gaan worden, dus het zou geen zuiver beeld geven.

Opbrengsten en Baten

Kerkgebouw: betreft gebruik door derden (NGK, concerten, externe gebruikers) van de Maranathakerk. Voor de Ontmoetingskerk zie verderop bij "Overige kosten kerkgebouwen". Wat opvalt is dat inkomsten uit verhuur zo'n € 5000 hoger liggen dan in 2024.

Uit pastoralia: hier worden de inkomsten van o.a. uitvaarten opgenomen. Voor de Ontmoetingskerk zie de toelichting bij "Overige kosten kerkgebouwen"

Opbrengsten levend geld: De opbrengst 'vrijwillige bijdragen' is hoger dan begroot en er is ontdekt dat deze bij correcte uitvoering van meerjarige toezeggingen nog zo'n € 10.000 hoger had kunnen zijn. De neergaande lijn van kerkelijke bijdragen lijkt hiermee wat te kenteren. Post overige opbrengsten levend geld is het geld wat opgehaald is met de Klaasmarkt en de jaarlijkse bijdrage van €1000,- van de NGK voor 'beeld en geluid'.

Kosten kerkgebouwen

De posten onderhoud, belastingen, verzekeringen en energie en water betreffen de Maranathakerk en Ontmoetingskerk samen. Hierbij worden kosten van de Ontmoetingskerk toegerekend volgens een afgesproken verdeelsleutel.

Kosten kerkdiensten en kerkelijke activiteiten

In deze kolom staan kosten opgenomen die niet alleen verband houden met kerkdiensten, maar ook worden gemaakt voor wijkactiviteiten en ander gebruik van de kerk. Vanwege de inzet van Huiskamer van de Wijk en aankleding van de entree zijn hier hogere kosten gemaakt. Hier staan ook extra inkomsten en subsidies tegenover.

De overige kosten bevatten de kosten van de kerkapp en de kosten voor digitale E-herkenning.

Kosten kerkblad

De kostenbesparing als gevolg van de overgang naar een nieuwe drukker is ook in 2025 duidelijk. Het CvK wil nog wel kijken naar het verschil tussen de kosten van het kerkblad en de opbrengst van de bijdragen aan het kerkblad vanuit de gemeente.

Kengetallen

In afgelopen jaren is nadrukkelijker gekeken naar de zegenkracht van kengetallen voor onze gemeente. De aard van onze gemeente maakt de relevantie van deze informatie beperkt.

In 2024 werd (aan de hand van de jaarrekening 2023, nog gekeken naar een levensduur vrije buffer van 12,4 jaren. In 2025 keken we, dankzij een positief resultaat, naar een levensduur vrije buffer van 18,1 jaren. Nu (in 2026) kijken we naar een levensduur vrije buffer van 15,3 jaren.

De tekst van lied 913 dringt zich op.

Gemeente Onderweg

Bergen en uitzicht

Voor het eerst naar het buitenland ging ik toen ik 11 jaar was. In Frankrijk wandelden mijn jongere zus en broertje en ik voor het eerst met hoogtevverschillen, die je in Nederland niet tegenkomt. Mijn vader hield van in de bergen lopen, dus na een paar jaar begonnen we als gezin steeds meer te klimmen.

Maar soms reden we met de auto naar het hoogste punt van een berg en gingen daar picknicken en eitjes bakken op een spiritusbrander. Mijn ouders genoten van het uitzicht en mijn vader probeerde mij te verleiden naast hem te gaan staan kijken, maar ik had nul interesse. Ik zat de krant *lci Paris* te lezen. Deed ik zo omdat ik puber was en dwars wilde liggen?

Er gingen aardig wat jaren voorbij voordat ik ontdekte wat er eigenlijk aan de hand was.

Vanaf het uitzichtpunt zag ik alles net als een kalenderplaat of een foto en dat boeide me van geen kant. Een heel ander gevoel kreeg ik als ik een berg beklom en alles beneden me kleiner zag worden. Ik maakte mijn uitzicht, had er iets mee gedaan. Ik moest het 'ownen'.

In het leven kom je bergen en dalen tegen. Het heet niet voor niets "ergens als een berg tegenop zien". Ik ben er van overtuigd dat je je beter voelt wanneer je zelf stappen zet en klimmen gaat dan als een ander jou een lift geeft.

Bij moeilijke tijden doorbijten en je inspanssen geeft uitzicht (en inzicht). Natuurlijk wil je een ander helpen wanneer hij worstelt met een berg. Maar dan is naast hem of haar gaan lopen echt naaste zijn.

En bergen in de bijbel zijn vaak de plaatsen waar God van zich laat horen. De aarde onder ons latend, of ook wat loslatend, lijken we misschien wat dichterbij God te komen.

Michèle van der Steenstraten

Terugblik: dauwtrappen met Hemelvaart

Op Hemelvaartsdag, donderdag 14 mei, maakten we met een mooie gemengde groep een vroege rondwandeling om vervolgens verfrist naar de kerk te gaan.

We vertrokken 's morgens vroeg om 07.30 uur vanaf de Stevenskerk voor een wandeling richting de Ooijpolder. Onderweg kwamen langs een straatnaambord met de opvallende tekst 'Weg naar de Hemel'.

Ondanks de grijze lucht en soms regen hadden we mooie vergezichten. Rond 09.15 uur waren we weer terug bij de Stevenskerk, waar we heel hartelijk ontvangen werden met koffie en thee.

Aansluitend konden we aanschuiven bij de dienst met dominee Henk Gols in diezelfde Stevenskerk.

Werkgroep Inspiratie

Diaconale collecten

21 juni: Huis van Compassie (Nijmegen)

Het Huis van Compassie organiseert activiteiten waarbij compassie met mensen in een maatschappelijk kwetsbare positie centraal staat.

28 juni: Toekomst voor inheemse jongeren in Bolivia (Kerk in Actie)

In Zuid-Bolivia wordt het heter en ontstaat er tekort aan drinkwater. Door ontbossing en mijnbouw wordt de klimaatverandering versterkt waardoor de inheemse bevolking wordt bedreigd in haar bestaan. Boliviaanse organisaties steunen inheemse gemeenschappen met landrechten, beter drinkwater en trainingen om zich aan te passen aan klimaatverandering. Meer lezen: kerkinactie.nl/jongerenbolivia

5 juli: Werkende jongeren weer naar school in Kenia (Kerk in Actie)

Op 1 juli vierden we Keti Koti en herdachten we de afschaffing van de slavernij. Omdat slavernij helaas niet overal verleden tijd is, vragen we vandaag aandacht voor dit project. In afgelegen dorpen in Kenia volgt 1 op de 8 kinderen geen onderwijs. Kinderen moeten werken in de visserij, in mijnen, op plantages of huishoudelijk werk verrichten. Een Keniaanse organisatie spoort kinderen op die niet naar school gaan. Sociaal werkers leggen contact met hun ouders en zoeken samen met hen naar oplossingen, zodat kinderen wel naar school kunnen. Meer lezen: kerkinactie.nl/kinderarbeidkenia

12 juli: Pioniersplekken in Nederland (nieuwe geloofsgemeenschappen)

Sinds de opkomst van proefplekken wordt volop geëxperimenteerd en geleerd over deze innovatieve manieren van kerk-zijn. De Protestantse Kerk maakt deze opgedane kennis online toegankelijk voor iedereen die hiermee aan de slag wil en zich bijvoorbeeld afvraagt hoe je op een goede manier de verbinding legt met je buurt. Allerlei waardevolle inzichten zijn gratis beschikbaar voor pioniersplekken, kliederkerken en andere vernieuwende kerkmodellen en gemeenten die actief kerk willen zijn in de samenleving.

19 juli: SchuldHulpMaatje

SchuldHulpMaatje Nijmegen verzorgt gratis en betrouwbare hulp bij geldzorgen en schulden in Nijmegen. Een SchuldHulpMaatje is een getrainde vrijwilliger. SchuldHulpMaatje Nijmegen pakt samen met personen met geldproblemen hun problemen aan: gratis en zonder oordeel.

Meer lezen: <https://schuldhulpmaatje.nl/nijmegen>

26 juli: Marikenhuis (Nijmegen)

Het Marikenhuis is een vrijwilligersorganisatie die mensen die kanker hebben (gehad) en hun naasten en nabestaanden ondersteunt. Het Marikenhuis is als inloopcentrum toegankelijk voor iedereen in de regio Nijmegen zonder verwijzing. De organisatie biedt psychosociale ondersteuning in verschillende vormen en fungeert als wegwijzer.

2 augustus: Onderwijs voor kinderen van vluchtelingen in Oeganda (The Other Kid)

Deze stichting is een non-profit organisatie die zich inzet voor vluchtelingen uit Rwanda en Congo die in Oeganda terecht zijn gekomen. Deze vluchtelingen moeten zich zien te redden en kunnen weinig hulp verwachten van de Oegandese regering. The Other Kid probeert voor de kinderen van deze vluchtelingengroep een school te bouwen om hun kansen voor de toekomst te verbeteren, met hulp van donaties. De oprichter Rose Muberalugo is ook ooit gevlucht uit Rwanda naar Nederland en woont in Nijmegen. We collecteren dit jaar meerdere keren voor dit doel.

9 augustus: Stichting Straatmensen (Nijmegen)

Deze stichting, die voor 100 procent draait op de kracht van vrijwilligers en giften, deelt van maandag- tot en met vrijdagavond maaltijden en lunchpakketten uit aan dak- en thuislozen aan de Tweede Walstraat in Nijmegen.

16 augustus: Stichting Perplex

Perplex (voorheen: De Verwondering) is een plek van gastvrijheid in het centrum van Nijmegen. Bij studentencafé Perplex is iedereen welkom voor koffie, thee en aandacht. Mensen kunnen hier ontspannen, een goed gesprek voeren en/of mee-eten bij de diverse wekelijkse maaltijdmomenten. Het initiatief werd en wordt ondersteund door diverse kerken en wordt gedragen vanuit christelijk perspectief.

Meer lezen: <https://perplexnijmegen.nl/>

23 augustus: Protestantse Vrouwendienst (PVD)

De PVD organiseert ouderenmiddagen en bezoekwerk. Voor dit belangrijke werk is uw gift welkom.

30 augustus: Pastoraat op bijzondere plekken in Nederland (Kerk in Actie)

In heel Nederland bieden zo'n 500 geestelijk verzorgers van de Protestantse Kerk zorg en aandacht aan mensen die behoefte hebben aan een specifieke vorm van pastoraat voor groepen die niet via het reguliere gemeenteleven kunnen worden ondersteund. Het is actief in 10 verschillende domeinen: zorg, krijgsmacht, justitie, studenten, binnenvaart, koopvaardij, doven, Schiphol, politie en brandweer. Dit soort pastoraat is met haar steun op maat een essentieel onderdeel van kerk-zijn in de samenleving.

6 september: Stichting Gast

Stichting Gast is in 2000 opgericht om hulp en ondersteuning te bieden aan ongedocumenteerde vluchtelingen in Nijmegen. Op dit moment is er nog onverminderd sprake van vluchtelingen in nood. Zij mogen niet werken en zijn uitgesloten van overheidsvoorzieningen. Gast biedt hen praktische hulp, onderdak, financiële ondersteuning en begeleiding bij het opbouwen van een toekomst hier of elders. Meer lezen: www.stichtinggast.nl

Terugblik: Pinksteren in de Bartholomeüskerk

Peacewalk en vrijheidsduif

Zaterdag 2 mei deed de 'Peacewalk' Nijmegen aan. Vanuit onze stad trokken de deelnemers op zondag 3 mei verder, op weg naar hun eindbestemming: Jeruzalem, waar de tocht in mei 2027 zal eindigen.

De Peacewalk is niet zomaar een pelgrimstocht, het is een internationale en gezamenlijke wandeling op weg naar vrede. Vijftien maanden, 8.500 kilometer, 19 landen en vooral: talloze ontmoetingen die hoop geven.

Die zaterdag liepen de pelgrims van Arnhem naar Nijmegen. Via de Vrijheidsduif op Veur-Lent en langs het Keizer Karelplein (Titus Brandsmakerk), waar een Vredesvlam brandde, bereikten ze hun dagdoel: Museumpark Orientalis.

Voorafgaand aan het bezoek van de pelgrims zijn er op Veur-Lent wekenlang wenslinten aan de vrijheidsduif van kunstenaar Andreas Hetfeld geknoopt. Iedereen kon bijdragen om het kunstwerk in rode linten te wikkelen — korte stukken, aan elkaar geknoopt. Elk lint staat voor een slachtoffer in Gaza.

De pelgrims verzamelden zich op 2 mei in een kring om de duif heen. In stilte, maar met vurige gedachten aan vrede — dichtbij en ver weg.

Heel de Aarde: internationale vredesboodschap

Tijdens de 4Daagse maandag (20 juli om 14.00 uur) hopen we samen met internationale wandelaars te verzamelen, ontmoeten en lintjes te knopen bij de Vrijheidsduif op Veur Lent. Er wordt weer een drone foto gemaakt, die dan hopelijk viral mag gaan naar vrienden en familie van de wandelaars wereldwijd.

Nieuws vanuit de vierplekken

Contactadressen

Pastores

Neem contact op met een van de pastores als u behoefte heeft aan een pastoraal gesprek of als u praktische hulp nodig heeft.

- Ds. Wouter Slob:
tel. 06 - 191 778 44
wouter.slob@pkn-nijmegen.nl
- Marije Klijnsma:
tel. 06 - 190 474 40
marije.klijnsma@pkn-nijmegen.nl

Vertrouwenspersonen

- Gerda Sollie:
solliegerda@gmail.com
- Thomas van Heerde:
vanheerdethomas@gmail.com

In memoriam

Berdien Stormezand

In de avond van tweede Pinksterdag, 25 mei, is overleden Berdien Stormezand. Mw Stormezand is in 2010 vanuit het Westen naar Nijmegen gekomen. Haar innig geliefde echtgenoot Ton was op 57-jarige leeftijd overleden en haar zoon met zijn gezin woonden in Nijmegen. Om wat dichterbij te zijn, is zij ook oostwaarts getrokken. Jarenlang heeft ze met veel plezier in de Weezenhof gewoond en vond ze goed aansluiting bij de Ontmoetingskerk. Ze bezocht met plezier de kerkdienst, had goed contact met Johan Dorst en werd actief in de PVD.

De gezondheid was eigenlijk altijd al een zorg, maar speelde heftig op toen ze na een valpartij in 2022 in het ziekenhuis belandde en daarna langdurig moest revalideren op Dekkerswald. Hoewel ze weer opknapt, bleek het niet mogelijk om naar huis terug te keren en nam ze haar intrek in Het Gouden Hart (later weer omgedoopt tot de Orangerie). Helaas werd de gezondheid niet stabiel, en werd mw Stormezand steeds weer geplaagd door kwalen, ongemakken en zorgen. Verschillende keren in het ziekenhuis beland om ook weer naar huis te gaan, was het jarenlang kwakkelen.

Enkele weken geleden heeft ze haar 80-ste verjaardag nog mogen vieren, hoewel het feest vanwege de gezondheid eerder uitgesteld had moeten worden.

Met Pinksteren is ze opnieuw in het ziekenhuis gekomen. En daar ging het snel achteruit. De kinderen en de kleinkinderen hebben in alle rust nog afscheid kunnen nemen en hebben ook ondergetekende nog tijdig kunnen bereiken. Aan het bed hebben we gebeden en Berdien de zegen meegegeven. Enkele uren later is ze overleden.

Op dinsdag 2 juni hebben we afscheid genomen in een dienst van Woord en Gebed in crematorium Waalhave. We lazen de trouwtekst uit Hebreeën 10: 23.

ds Wouter Slob

Huwelijk

Esra Geurink en Normen Tuenter

Op zaterdag 5 september zullen Esra en Normen elkaar het ja-woord geven. Sinds enkele jaren is Esra al bij Normen en zijn zoon Dylan ingetrokken, en nu wordt hun samengaan bevestigd. Heel hartelijk gefeliciteerd.

We zijn als gemeenteleden van harte uitgenodigd de kerkelijke bevestiging bij te wonen. Die zal vanuit de PGN door ondergetekende worden geleid, maar wel een eind weg: in de Keurhorsterkerk te Sinderen. Aan die kerk zijn beide families al generatieslang verbonden en via die kerk hebben bruid en bruidegom elkaar leren kennen. Prachtige plek om de zegen te krijgen. Voorganger is ds Slob en de dienst begint om 14.30 uur.

Ds Wouter Slob

Bij de diensten

Op 21 juni gaat in de Ontmoetingskerk voor mw ds Janneke Ruijs. We kennen haar vast nog uit haar tijd als predikant van Groesbeek. De dienst begint om 9.30 uur.

Ook in de Bartholomeüskerk in Beek is dienst. Daar gaat voor mw ds Hetty de Reus. De dienst in Beek begint om 10.00 uur.

Op 28 juni hebben we dienst in de Maranathakerk. Volgens rooster lezen we uit Romeinen 10: 8-13. Uit het evangelie lezen we uit Mattheus 10: 34-42. Een spannende lezing, die soms zelfs als tattoo op een arm staat: Christus die geen vrede brengt, maar het zwaard. Een vrijbrief voor geweld; of een oproep tot radicale liefde? Voorganger is ds Slob; we beginnen om 9.30 uur.

Op 5 juli sluiten we het kerkelijk seizoen af in de Ontmoetingskerk. Als het weer meezit, eindigt de dienst buiten. Er is ook een verdrietige toets in de dienst, want we zwaaien het kinderkoor uit, dat helaas moet stoppen vanwege tekort aan zingende kinderen. Erg jammer. Het thema is daarom: we missen je nu al!

Voorgangers zijn pastor Els Geelen en ds Wouter Slob. De dienst werd voorbereid door Ontmoetingsvieringengroep. We beginnen om 10.30 uur.

Op 12 juli keert ds Peter van der Vange weer eens terug op vertrouwde plek: hij gaat voor in de Maranathakerk. De dienst begint om 9.30 uur.

In de zomertijd neem ik de gelegenheid te baat om onderwerpen te bepreken die nooit op het preekrooster staan.

Dit jaar zijn er helaas slechts twee zondagen dat ik daarvoor de gelegenheid heb en het kan dus geen langere reeks worden. Ik heb gekozen om de aandacht te richten op twee brieven die nogal onbekend zijn. Op 19 juli lezen we de brief aan Filemon, waarin slavernij een belangrijke rol speelt.

De dienst is in de Ontmoetingskerk en begint in verband met de zomer om 10.30 uur. Voorganger is ds Slob

Op 26 juli komen we samen in de Maranathakerk en vieren we het Avondmaal. Ook op deze zondag lezen we uit een onbekend bijbelboek: de 3e brief van Johannes. Anders dan wij soms zouden kunnen denken, was het ook in de vroege kerk niet altijd koek en ei. Voorganger is ds Slob en deze dienst begint op de gewone tijd van 9.30 uur.

Op 2 augustus gaat in de Ontmoetingskerk voor mw Leslie Schneider. Deze dienst begint om 10.30 uur.

Op 9 augustus zal ds Jan ter Avest voorgaan in de Maranathakerk. De dienst begint om 9.30 uur.

Mw ds Hetty de Reus gaat voor op 16 augustus in de Ontmoetingskerk. De dienst begint om 10.30 uur.

Zondagavond 16 augustus wordt er in de Kleine Bartholomeuskerk in Beek een zomeravondzangdienst gehouden. Aanvang 19.30 uur. We zingen met elkaar oude en nieuwe geliefde kerkliederen, afgewisseld met een enkel gedicht en fluitmuziek.

Op 23 augustus leidt een oude bekende de dienst in de Maranathakerk. Ds Henk Gols is onze voorganger in de dienst die om 9.30 uur begint.

Op 30 augustus is ds Dick Kruyt te gast in de Ontmoetingskerk. Deze laatste vakantiedienst begint om 10.30 uur.

Op 6 september trappen we het seizoen af samen met de parochie in de Ontmoetingskerk. De pastores Joska van der Meer en Marije Klijnsma gaan voor. Ds Slob is net terug van vakantie en zal het avondmaal bedienen. Deze dienst begint om 10.30 uur.

Protestantse Vrouwendienst

PVD Dukenburg / Lindenholt / Hatert
Op 28 mei hadden we een gezellige en leerzame middag, waar de heer Kees Van Dijkhuizen, die jarenlang in de oude dierentuin van Emmen als vrijwilliger rondleidingen gaf, ons het een en ander

vertelde over allerlei verschillende dieren, noten en cacao bonen. Hij heeft ook stuk hoorn van een neushoorn laten zien.

We sluiten dit seizoen op donderdag 25 juni af met een gezellige middag vol gezelschapspelletjes. U kunt sjoelen, rummikuppen, mens erger je niet en nog andere spelletjes doen. Wij starten, zoals gebruikelijk, om 14.00 uur met koffie of thee met daarbij een traktatie en tijd om een praatje met elkaar te maken.

Als u er niet bij kunt zijn op 25 juni dan willen wij u alvast een mooie zomerperiode toewensen en hopen u in september weer bij onze middag te mogen begroeten.

Wij hebben een gift van 50 euro ontvangen. We willen de gever hartelijk bedanken hiervoor!

Namens de dames van de Vrouwen- dienst, Wilja Rodenburg

PVD Maranathakerk

Terugblik op 21 april

Wat was het een boeiende middag, die Ella Heusinkveld en Meriam Deen ons bezorgd hebben.

Ella vertelde over Liturgisch Bloem-schikken, dat ze al jaren prachtig doet voor de zondagse vieringen. Voor deze bijeenkomst had ze een voorbeeld van een schikking genaakt met aan het seizoen aangepaste bloemen; ook weer heel mooi!

Deze vorm van bloemsierkunst is een verhaal vertellen met bloemen, dat aansluit bij Schriftlezingen, liederen of een specifiek thema.

Ella vertelde over de symboliek van

bloemen en planten; elke bloem of kleur kan een eigen betekenis hebben en/of aansluiten bij de periode van het kerkelijk jaar. Ook de vorm en het gebruikte materiaal, zoals stenen, zand, grassen e.a. kunnen toegevoegd worden om een bijbels verhaal kracht bij te zetten.

Meriam vertelde twee onbekende, zeer boeiende sprookjes, die, zoals elk sprookje, een dieperliggende betekenis hebben. We hingen aan haar lippen. In de uitnodiging had ik geschreven, dat ze een begenadigd verhalenvertelster is en dat liet ze ons horen ook!!

Terugblik op 19 mei

Ab Wanders vertelde deze keer over de Nijmeegse Gebroeders van Lymborgh, waarvan pasgeleden een grote tentoonstelling was in de Stevenskerk, die ook landelijke bekendheid had en waaraan 3 uitzendingen op televisie waren gewijd met Pieter Roelofs van het Rijksmuseum en de Nijmeegse journalist Sinan Can.

Dit gedichtje paste in het verhaal van Ab over de seizoenen, die we met behulp van het grote scherm, prachtig geschilderd zagen door de Nijmeegse jongens, die rond 1400 zeer beroemd waren in Frankrijk. Ze waren verbonden aan het Hof van de Franse koning.

Seizoenen

Jaren scharen zich in een rij zomer, winter, herfst en lente die te leren is de rente: wat veraf lijkt, is dichtbij.

Het laatste zinnenetje ervaren we bij het ouder worden steeds meer.

De film over de Veluwe hebben we tot een volgende bijeenkomst bewaard, want iedereen wilde graag het vervolg van Ab's verhaal horen, waarin hij toelichting kon geven bij de expositie in de Stevenskerk, waarin hedendaagse kunstenaars hun werk exposeerden, dat geïnspireerd was op het werk van de Gebroeders.

Laatste samenkomst van dit seizoen: 23 juni

Met auto's gaan we dinsdag 23 juni naar De Thornsche Molen (adres: Thornschestraat 20, 6575 JJ Persingen).
Programma:

- 11 uur: Aankomst – koffie of thee met gebak
- Muziek – Marleen Moggré
- Lunch
- Na de lunch: programma met Marleen Moggré
- In de pauze: koffie of thee
- 15:30 uur: vertrek

Nieuw seizoen

Na deze middag gaat de zomervakantieperiode in. Alle medewerksters wensen u allen een heel goede zomer toe naar lichaam en geest, zodat we elkaar in het nieuwe seizoen weer kunnen ontmoeten. De eerste middag zal i.v.m. Prinsjesdag niet op de 3e dinsdag van september zijn, maar dinsdag 8 september! U zult tijdig geïnformeerd worden over het programma van die bijeenkomst.

Met een vriendelijke groet namens alle medewerksters,

Addie Wanders, tel. (024) 355 84 71
e-mail: abaddiewanders@hotmail.com

Vakantie

Wouter en Nicoline Slob zijn de maand augustus met vakantie. Verschillende botbreuken hebben twee jaar lang verhinderd dat we weer op de fiets stapten. Nu hopen we via de oude Romeinse rijksgrens die Rijn en de Donau te volgen. De route loopt door tot de Zwarte Zee, maar dat zullen we dit jaar zeker niet halen; misschien volgend jaar nog een stuk? Voor dringende kwesties kan contact worden opgenomen met de scriba Gerbrand Hoek.

Ds Wouter Slob

Zomerterras

Deze zomer hebben we elke vrijdag weer een gezellig zomerterras op het plein voor de Ontmoetingskerk vanaf 10.00 uur.

Iedereen is van harte welkom voor een drankje, ontmoeting en een potje schaak of ander spel.

Aansluitend om 11.30 uur is er in de tuin achter de Ontmoetingskerk een lekkere lunch. Het zal elke week een verrassing zijn wat u krijgt.

Data: 17 juli, 31 juli, 7 augustus, 14 augustus en 21 augustus

Tijden: zomerterras van 10.00 -11.30 uur, lunch van 11.30 -13.00 uur

Kosten: vrijwillige bijdrage

Activiteit

Eekhoorn & Konijn

Hoe kom ik veilig bij mijn zusje?

Konijn tuurt naar het veld dat voor hem ligt. De slaplantjes zijn te laag om je goed te verbergen; beter tussen de tomaatplanten gaan. Hij huft er naartoe, gaat overeind zitten en zwaait naar Uil. Die doet zijn ogen even dicht en weer open. Goed zo, dan valt hij niet op!

Konijn huft verder. Plotseling blijft hij stokstijf zitten. Er gromt en snuift iets heel hard en het komt op hem af! O schrik, hij ziet het al! Het is een grote zwarte hond die met zijn bek open op hem afstormt. En wat een enorme tanden zitten er in die bek!

Konijn holt terug naar waar hij vandaan kwam, maar de hond is sneller. Hij roept: *Wat kom jij hier doen, langoor? Zeker weer de slaplantjes van mijn baas opvreten? Mooi niet! Ik ga jou flink bijten, net zoals ik al die soortgenoten van jou te grazen heb genomen. Jullie moeten allemaal wegwezen hier!"

Maar als hij Konijn bijna te pakken heeft, komt er plotseling iets groots door de lucht gesuisd en dat pikt hem en nog eens en nog eens. De hond weet niet wat hem overkomt en jankt van schrik en pijn.

Konijn ontsnapt en rent zo hard als hij kan naar de bomenrand toe. Terwijl Uil, want die was het natuurlijk, boven hem mee vliegt om hem te beschermen.

Als Konijn onder een struik zit uit te hijgen, zegt Uil: "het is duidelijk dat het zo niet gaat, we moeten een nieuw plan bedenken."

Michèle en Hetty

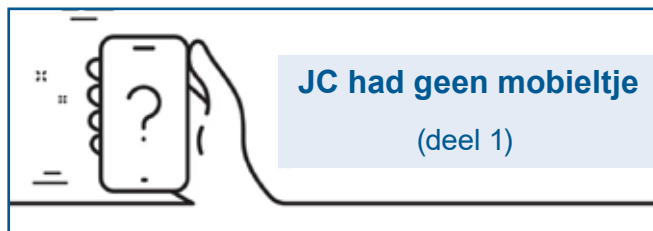
Terugblik op kerkasiel Kampen

Het kerkasiel in Kampen duurt als u dit leest zo'n 13.400 uren, een non-stop kerkdienst, in blokjes van 2 uur verzorgd door enkele duizenden vrijwilligers. Vanuit onze gemeente zijn we nu 10 keer afgereisd naar Kampen. Dat lijkt heel wat, en dat is het ook, maar van al die uren zijn het er slechts 20. De praktische invulling verschilt enorm. Ook omdat groepen meedoen uit alle mogelijke kerkgenootschappen, uit het hele land (zoals op onderstaande poster te zien is). Er wordt gedanst, gezongen, toneel gespeeld, films bekeken, bijbelteksten gelezen en besproken, en nog veel meer.

Eén constante: bij de wisseling van de wacht overhandigt de voorganger van de vertrekkende groep een kaars aan de voorganger van de komende groep. Wij vertrokken doorgaans om twaalf uur 's nachts, en ik overhandigde de kaars met de spreuk: Licht dat ons aanstoot. Ook in de nacht.

Jan Waagmeester

In de Kerkenraad is gevraagd of ook mensen zonder theologische achtergrond af en toe iets voor Over & Weer willen schrijven. Na enige aarzeling heb ik besloten op dat verzoek in te gaan. Die aarzeling is in de eerste plaats ingegeven door de vrees op dat theologische vlak de plank mis te slaan. Omdat de redactie zich bereid heeft verklaard op dit punt te klankborden heb ik die aarzeling overwonnen.

In een paar korte verhalen/ columns wil ik trachten iets te vertellen over zaken die me bezighouden. Met de titel bedoel ik aan te geven dat zaken die speelden tijdens Zijn leven niet(altijd/zonder meer) kunnen worden overgeplant naar het heden.

Als eerste onderwerp de betekenis van Jesaja 16: 1-5 in relatie tot de moderne rechtsstaat waarin we leven.

Jesaja 16: 1-5 **“Verberg de verdrevene en meld de omzwervende niet”**

Deze tekst kennen velen van ons, ook, van een tegeltje. Zo ook ondergetekende. Het tegeltje hing in het huis van mijn grootouders van mijn moeders kant.

Op 4 mei hebben we stil gestaan bij het verleden. Dat mensen hun leven hebben gegeven voor onze vrijheid. Op het slagveld en in het verzet strijdend tegen de Duitse bezettingsmacht. Recht was vervangen door macht en verzet daartegen was verboden. Terroristen van toen noemen wij nu verzetsstrijders. Zo ook mijn opa Evert, die vanwege het verbergen van mensen, onderduikers, door de bezetter ter dood is veroordeeld en – gebracht.

God zij dank leven we nu in een rechtsstaat. Voor iedereen in Nederland staat beroep op een onafhankelijke rechter open. Ook om te beslissen of iemand verdreven is door een onderdrukker.

Als dan door de hoogste rechter is uitgemaakt dat dat niet het geval is, houdt het op. En zal degene waar het om gaat, ook al doet dat pijn, terug dienen te keren naar het land van herkomst.

Als je die niet-verdrevene wilt onttrekken aan de rechtsgang laat je je eigen maatstaf gelden en voorgaan boven wat recht is in ons land. En dat zou die man zonder mobieltje misschien best lastig hebben gevonden.

Evert Wasch

Troost en geestelijke verdieping in prachtige roman van Georgi Gospodinov

Na de val van de Muur in 1989 en het neerhalen van het IJzeren Gordijn opende zich een ongekend rijke wereld: Midden- en Oost-Europa. Op de armetierige vazalstaten van de Sovjet-Unie was in het Westen lang neergekeken. Nu bleken deze landen een grote, levende literaire traditie te bezitten waarin de godsdienst ondanks het gepropageerde atheïsme een rol van betekenis speelde. Opeens waren de rollen omgedraaid. Het heil kwam uit het Oosten. Door middel van vertalingen is deze rijkdom nu ook in Nederland toegankelijk.

Om de Bulgaarse schrijver Georgi Gospodinov (geb. 1968) te leren kennen, is een groot voorrecht. Gospodinov is vooral beroemd geworden door zijn boeken 'De wetten van de melancholie' en 'Schuilplaats voor andere tijden'. Voor de laatstgenoemde titel ontving Gospodinov de *International Booker Prize*.

Kenmerkend voor zijn werk zijn de subtiele weergave van menselijke gevoelens, een fundamenteel respect voor ieder mens en de vermenging van de decennia na 1990 met de communistische jaren van Bulgarije.

Gospodinovs nieuwe boek heeft in het Nederlands de titel 'De dood en de tuinman'.

Het gaat in deze roman om de dood die zich in het leven van de verteller Dinjo aankondigt. Dinjo en zijn broer houden van hun vader en zijn verdrietig over het lichamelijke verval dat zij onmiskenbaar bij hun vader waarnemen. De dood zet zijn signalen uit. Maar dat laat vader, die ook Dinjo heet, niet zonder slag of stoot gebeuren. Hij verzet zich door de artsen in het ziekenhuis positief over zijn levensverwachting te laten uitspreken.

Meer nog rekt Dino zijn leven door de tuin die voor hem sinds jaren de seizoenen aangeeft, nog net zo punctueel en koesterend te verzorgen als tijdens vele jaren daarvoor. Dinjo kan de tuin met de appels, de tomaten, bonen en andere vruchten en groenten niet missen, maar ook de tuin kan niet zonder zijn zorgzaamheid en zijn intense genoegen in de verzorging van planten en bomen.

Zoon Dinjo volgt de strijd tussen vader en tuin aan de ene kant en de dood aan de andere kant met bewondering en vrees. Dinjo ziet met groot respect hoe zijn vader de tuin beheert en alle vaste tuinrituelen – zoals zaaien, schoffelen en sproeien – in zijn dagboek schrijft.

Vader Dinjo houdt van zijn kinderen en zijn kleinkinderen. Voor de kleinkinderen koestert hij een bijzondere genegenheid. Met hen deelt hij op zijn nuchtere wijze de wonderen van de tuin.

Met zijn vrouw, zijn kinderen en hun kinderen wil Dinjo de grote feesten uit de christelijke jaarkalender samen beleven. Hij leeft van Kerstmis naar Pasen en in de oogsttijd naar het volgende Kerstfeest. Zijn vorm van geloven is ingebed in de onderlinge verbondenheid en de tradities van de Bulgaarse dorpen. Zoon Dinjo geeft dit leven vanuit vaste tradities op respectvolle manier weer.

Het geloof is voor zoon Dinjo een gegeven waarop hij zijn bespiegelingen over de mens baseert. Hij kent de Bijbel goed en stelt verfrissende vragen naar aanleiding van Bijbelteksten.

Het mooiste voorbeeld daarvan is zijn bespiegeling van de rol die Jozef, de "vader" van Jezus in diens leven speelt. Volgens Dinjo komt Jozef er net zo bekaaid af als de os en de ezel in de stal, maar zijn trouw prijst hij: "Later, als Jezus twaalf jaar oud is, verdwijnt de vader compleet uit beeld, waarschijnlijk sterft hij (niet voordat hij zijn zoon de kneepjes van het timmermansvak heeft bijgebracht ..."

De passage over Jezus en Jozef is deel van een bezinning op de vader / zoon-verhouding in de wereldliteratuur. Talloos zijn de verhalen over de strijd tussen vader en zoon. Dinjo denkt en voelt anders over deze relatie. Hij vertelt het verhaal van het sterven van zijn vader op fijnzinnige wijze en vervuld van liefde voor deze man met zijn tuin. De roman is zonder te forceren een ethisch document van grote waarde geworden. Niemand zal deze roman uit Midden-Europa lezen zonder diep geroerd te zijn.

Georgi Gospodinov, "De dood en de tuinman". Roman. Uit het Bulgaars vertaald door Hellen Kooijman. Amsterdam 2026: Uitgeverij Ambo/Anthos. 223 blz., prijs € 23,99

Hans Ester

Hebreeuwse miniaturen

שלום

Woordspel

'Wie de geboden naleeft, behoudt zijn leven.' Het is een van de vele wijsheden uit het boek Spreuken (19:16) zoals verwoord in de Nieuwe Bijbelvertaling NBV. Aardige spreuk, niks bijzonders, zou je zeggen. Maar in feite zien we hier een vernuftige oplossing voor een best wel ingewikkeld vertaalprobleem.

Waar in deze vertaling twee verschillende woorden staan, 'naleeft' en 'behoudt', staat in het Hebreeuws tweemaal precies hetzelfde woord, namelijk *sjomeer*. De spreukendichter wil met deze herhaling duidelijk een woordspel spelen: wie de geboden sjomeert, sjomeert ook zijn *nêfèsj*, zijn ziel, zijn leven. In het Hebreeuws kan dat gewoon.

Nu zou je dat 'sjomeert' tweemaal kunnen weergeven met 'bewaart', want dat betekent het ongeveer. Maar dan krijg je behoorlijk ouderwets en bijbelig Nederlands. De NBV heeft gedacht: we doen iets met dat 'leven'. Door de opeenvolging van 'naleeft' en 'leven' kun je sjomeer verschillend vertalen en blijft er desondanks een herhaling in de spreuk.

Arian Verheij
www.arianverheij.nl/hebreeuwse-miniaturen

Het christendom is OK

De redactie ontving deze reactie op het hoofdartikel in het vorige nummer van ons blad (Je mag van christenen vandaag wel vragen of ze afstand nemen van het christendom, geschreven door Sjirk Kuijper).

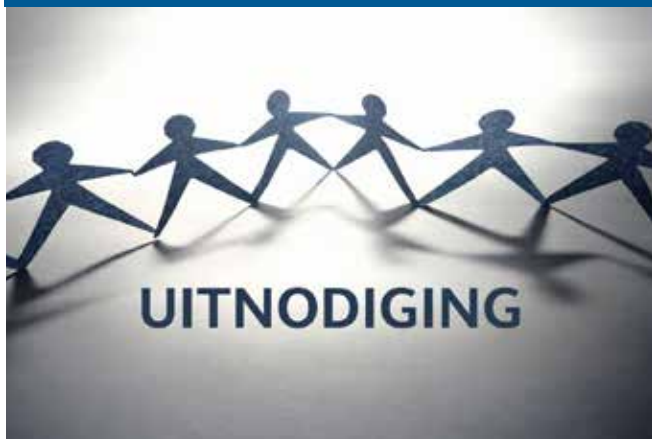
Sjirk Kuijper lijkt ons te vragen om afstand te nemen van het Christendom. Maar in feite vraagt hij ons (verder) te distantiëren van wat door twee despoten, Poetin en Trump, wordt verkondigd in naam van het christendom.

Dat is niet nieuw. Ruim honderd jaar geleden hadden de soldaten in WO1 op hun koppelriem leuzen die er op neer kwamen dat God aan hun kant stond. Dat kwam de heersers van de landen waarvoor ze vochten goed uit. Want wie durft zich nu tegen de overheid, het zwaard Gods, te verzetten? Gelukkig zijn en waren dat velen.

We moeten ons wel degelijk verzetten. En dan niet tegen "het christendom", maar tegen de machthebbers die het geloof voor politiek machtsgewin misbruiken. Die impliciete boodschap van Kuijper neem ik graag over. Omdat ik weet dat de liefde als anker van het christelijk geloof ook mijn leidraad is.

Evert Wasch, 9 mei 2026

Zomerborrel voor vrijwilligers

Onze kerk leeft dankzij vrijwilligers — dankzij jou!

Elke week weer zetten zoveel mensen zich in om onze gemeenschap een plek te laten zijn van geloof, bezinning, ontmoeting en saamhorigheid. Dat waarderen we enorm!

Daarom nodigen we alle vrijwilligers uit voor een gezellige borrel in de Maranathakerk op vrijdag 26 juni 2026 van 16.30–18.30 uur.

Meld je uiterlijk dinsdag 23 juni aan via een mailtje aan: liesbeth.smallegange@pkn-nijmegen.nl of via een reactie op het bericht in de Kerkapp.

We kijken ernaar uit je te ontmoeten!

Namens de Kerkenraad,
Liesbeth Smallegange

Terugblik op vrijheidsmaaltijd

Op 5 mei 2026 organiseerde stichting Sema een bijzondere vrijheidsmaaltijd en filmavond in Hatert, waarvoor ook leden van de PGN waren uitgenodigd.

Op deze betekenisvolle dag stonden we samen stil bij de waarde van vrijheid, ontmoeting en samenleven. Dit jaar was er extra aandacht voor nieuwkomers in Nederland. Met een gezamenlijke maaltijd en een film over de Nederlandse geschiedenis en de Tweede Wereldoorlog werden ze op een toegankelijke manier betrokken bij de betekenis van 4 en 5 mei.

Kerkdienst online (terug)kijken

U kunt de diensten van de Ontmoetingskerk en Maranathakerk via internet beluisteren of (terug)kijken:

www.pkn-nijmegen.nl/eredienst/kerkdiensten-online

Protestantse Gemeente Nijmegen / Landwijk

Kerkenraad

Scriba: G. Hoek, tel. (024) 356 51 77
of 06 - 163 003 28
e-mail: scriba.kr@pkn-nijmegen.nl

Kerkelijk bureau

Maranathakerk (zaal 4)
Steenbokstraat 86, 6531 TH Nijmegen
Postbus 31406, 6503 CK Nijmegen
Tel. 06 - 298 114 14 (dinsdag 10 - 12 uur)
e-mail: kerkelijkbureau@pkn-nijmegen.nl

College van Kerkrentmeesters

Aanwezig in het Kerkelijk bureau op
dinsdag 10-12 uur: tel. 06 - 298 114 14

Correspondentie: cvk@pkn-nijmegen.nl

Penningmeester: Yvonne Sans

Bank: NL74 INGB 0008 2451 43 t.n.v.
Prot.Gem. te Nijmegen, in NIJMEGEN
penningmeester@pkn-nijmegen.nl

Collectebonnen: boek 50 euro of een
meervoud over naar rekeningnummer
NL74 INGB 0008 2451 43 t.n.v.
Prot.Gem. te Nijmegen, in NIJMEGEN
o.v.v. 'Collectebonnen'

Diaconaal bureau

Maranathakerk (zaal 4)
Steenbokstraat 86, 6531 TH Nijmegen
Geopend ma, di, do: 09.00 - 13.00 uur
tel. 06 - 426 945 14 of e-mail:
diaconie@pkn-nijmegen.nl

Ook voor diaconale hulpvragen!

Rekeningnr: NL52 INGB 0000 9026 39
t.n.v. Protestantse diaconie Nijmegen

Kopij voor Zondagsnieuws

zondagsnieuws@pkn-nijmegen.nl
aanleveren op donderdag vóór 12 uur

Algemene adressen

Maranathakerk

Steenbokstraat 86, 6531 TH Nijmegen
www.pkn-nijmegen.nl

Koster: Willem van Tilburg,
tel: (024) 355 45 20, e-mail:
koster.maranathakerk@pkn-nijmegen.nl

Bereikbaarheid pastoraat

Hendrik Jan Bosman,
tel: (024) 354 1133 / 06 - 413 613 27
hendrikjan.bosman@pkn-nijmegen.nl

Ontmoetingskerk

Meijhorst 70-33, 6537 EP, tel. 344 39 56
www.ontmoetingskerk.net
secretariaatpgn@ontmoetingskerk.net

Bespreking kerkruimtes:

via de website (zoek op 'zaalbeheer')

Bereikbaarheid pastoraat

Zie pag. 'Nieuws vanuit de vierplekken'

Auto-ophaaldienst: Renske Schoen-
maker, autodienst@pkn-nijmegen.nl
of tel. 06 - 454 049 76

Kleine Bartholomeüskerk

Nieuwe Holleweg 2, 6573 DX Beek-
Ubbergen

Bereikbaarheid pastoraat

Jeanette van der Zande, e-mail:
jeanette.vanderzande@pkn-nijmegen.nl
tel. 06-253 073 69

Oecumenische Studentenkerk

kerkgebouw: Erasmuslaan 9a
ds. Marieke Fernhout, tel. (024) 361 91
88 (algemeen) mobiel: 06 - 234 366 53
e-mail: marieke.fernhout@ru.nl
website: www.ru.nl/studentenkerk

Luthers Zuid Nederland

kerkgebouw: Prins Hendrikstraat 79
Coördinatie: prof. dr. em. M. Matthias
e-mail: mmatthias@pthu.nl
website: www.lutherszuidnederland.nl

Pompestichting

ds. Bauk Zondag, tel. (024) 35 27 600 /
mobiel: 06 - 229 875 97
e-mail: b.zondag@pompestichting.nl

Radboudumc

ds. Anneke de Vries,
mw. Jocelyn van Nieuwenhuijzen,
e-mail: anneke.devries@radboudumc.nl
tel. (024) 361 33 20

Canisius Wilhelminaziekenhuis

ds. Andrea Visser, tel. (024) 365 86 69
e-mail: andrea.visser@cwz.nl

Stichting Kalorama

tel. (024) 684 77 77

Stadskerk Nijmegen

Ron Visser
e-mail: info@stadskerknijmegen.nl

Werkgroepen

- Beheer: beheer@pkn-nijmegen.nl
- Communicatie:
communicatie@pkn-nijmegen.nl
- Diaconie: diaconie@pkn-nijmegen.nl
- Inspiratie: inspiratie@pkn-nijmegen.nl
- Jeugd & Jongeren:
jeugd@pkn-nijmegen.nl
- Liturgie & Eredienst:
eredienst@pkn-nijmegen.nl
- Pastoraat:
pastoraat@pkn-nijmegen.nl

Colofon

Over & Weer is het kerkblad van de
Protestantse Gemeente
Nijmegen/Landwijk

Wilt u kopij aanleveren?

Kopij voor het volgende nummer uiterlijk
zondag 16 augustus aanleveren via:
overenweer@pkn-nijmegen.nl
Dit nummer verschijnt 1-4 september.

U kunt Over & Weer ook digitaal lezen:
[www.pkn-nijmegen.nl/communicatie/
over-en-weer](http://www.pkn-nijmegen.nl/communicatie/over-en-weer)

Adreswijzigingen en opzeggingen:

tel. 06 - 29811414, dinsdag 10-12 uur
mail: kerkelijkbureau@pkn-nijmegen.nl

Geen Over & Weer ontvangen?

Neem dan contact op met de redactie
via mail of tel. 06 - 426 945 14.

Medewerkers:

Sabine Schols (vormgeving),
Jan Waagmeester (redactie),
Cor Sikkens (fotografie)

Over & Weer rekeningnummer:

NL04 INGB 0000 1264 36
ten name van Prot. Gem. te Nijmegen

Data kopijsluiting 2026

- nr 6 - zondag 16 augustus
- nr 7 - zondag 20 september
- nr 8 - zondag 25 oktober
- nr 9 - zondag 29 november

In het weekend van 30 en 31 mei was het kamp van de Kindernevendienst in Mook, met als thema 'Vogels'.

Preekmap

In mijn eerste gemeente had ik een actieve handwerkgroep. Een aantal dames (helaas geen heren...) die wekelijks bij elkaar kwam om samen te breien, borduren, haken, naaien en wat al niet. Ooit is de groep begonnen toen er liturgische kleden in de kerk zouden komen. Van oorsprong is dat niet een protestants gebruik, maar op enig moment is het ook in onze kerken eigenlijk breed ingevoerd. In Wildervank hebben ze de antependia zelf gemaakt; en ook de bijbehorende stola's die ik daar altijd droeg.

Twee keer per jaar hadden ze in het kerkelijk gebouwtje achter mijn pastorie verkoping, en de opbrengst kwam ten goede aan de inrichting van de kerk. Ik bezocht de verkoop natuurlijk trouw, en heb heel wat sokken, eiermutsjes, kinderpoppes en wat al niet gekocht. De sokken en de sloffen draag ik in de winter nog steeds en de eiermutsjes (compleet met pompoen) sieren geregeld de ontbijttafel (op zondag altijd met een eitje, want dan is het een feestdag!).

Eén ding heb ik nooit hoeven te betalen: de groep heeft ooit een preekmap voor mij gemaakt.

Ik liep altijd met losse vellen en een heuse map zou wel zo netjes zijn. Met borduurpatronen die ook voor Bijbel- en liedboekomslagen werden gebruikt, borduurden ze de kerk op de map, aangevuld met andere kerkelijke versieringen.

Toen ik naar Zuidlaren ging was de map al duidelijk gebruikt, en de handwerkgroep gaf me als afscheidscadeau een reserve-exemplaar mee.

Ik heb de eerste map tot de draad toe versleten, en ben toen overgestapt op de reserve. Die gebruik ik nog steeds. Maar inmiddels dreigt deze door het vele gebruik ook uit elkaar te vallen. In Nijmegen hebben we geen handwerkgroep die ik kan vragen, maar misschien is er een enthousiasteling die een nieuwe map wil maken? Wij hebben denk ik geen patronen van onze kerken, maar er zijn wel lijntekeningen. Misschien kan dat ook?

